

Motion

1983/84: 1750

Per Unckel m. fl.

Högskolans investeringsbehov

Betydande investeringar i byggnader och utrustning för den högre utbildningen och forskningen gjordes under den högre utbildningens mest expansiva skede på 1960-talet och en bit in på 1970-talet. Samtidigt byggdes en anseelig personalstyrka upp.

Några kontinuerliga reinvesteringar i den för den högre utbildningen nödvändiga utrustningen har inte gjorts. De riktade satsningar på utrustning som under senare år har gjorts främst för forskningsändamål har i regel avsett nyetablerade ämnen eller mycket dyrbar vetenskaplig utrustning. Därutöver har vissa insatser för att vidmakthålla kvaliteten på de vetenskapliga biblioteken gjorts.

Avsaknaden av långsiktigt tänkande när det gäller utrustningsreinvesteringar har nu lett till ett stort ackumulerat investeringsbehov till följd av normal förslitning av en stor del av den utrustning som särskilt för experimentella och laborativa ämnen är oundgänglig i både undervisning och forskning. I dag är den genomsnittliga avskrivningstiden för erforderlig och kvalificerad utrustning över 20 år, inom vissa områden avsevärt högre.

UHÄ har i anslagsframställningen för 1984/85 påtalat dessa problem. I budgetpropositionen konstateras endast att några ytterligare medel för ersättningsanskaffning inte är att påräkna. Samtidigt aviseras en anslagsteknisk förändring som skulle innebära att nuvarande utrustningsanslag skulle föras in i universitetens och högskolornas sektors- och fakultetsanslag.

Regeringens hantering av investeringsproblemet ger befogad anledning att misstänka att avsikten är att hänvisa problemet till resp. högskola för att slippa de besvärliga avvägningsfrågor av ekonomisk och annan natur som kommer att bli akuta under de närmaste åren. Eftersom mellan 81 och 93% av medlen under sektors- och fakultetsanslagen går till löner och ytterligare anslag för reinvesteringar uppenbarligen inte kommer att föreslås kommer de lokala högskolemyndigheterna i så fall att behöva ta ställning till en mängd svåra avvägningsproblem:

- Är andelen lönekostnader rimlig i förhållande till vad som kan disponeras för andra ändamål?
- Är det möjligt att klara investeringsbehoven genom omfördelning mellan skilda ändamål utan att personaltäteten blir alltför låg inom vissa sektorer?
- Är relationen mellan forskande/undervisande personal och teknisk/administrativ personal godtagbar?

- Kan den minskande personalrörligheten och nuvarande åldersstruktur motverkas av insatser för personalutveckling etc.?

Under senare tid har vissa men splittrade initiativ tagits för att belysa några av högskolans resursproblem, t. ex. det s. k. resursöversynsprojektet inom utbildningsdepartementet, UHÄ:s riktvärdesgrupp och UHÄ:s strukturgrupp. Universiteten och högskolorna står emellertid enligt vår mening inför så stora strukturella problem att det kan bli svårt att inom vissa områden upprätthålla den högre utbildningens och forskningens kvalitet med mindre än att särskilda åtgärder vidtas. Regeringen bör därför snarast till riksdagen lämna en samlad redovisning av situationen i här berörda avseenden med förslag till åtgärder i syfte att skapa rimliga betingelser för den högre utbildningen och forskningen.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag i fråga om kommande investeringar inom högskolan i enlighet med vad som i motionen anförts.

Stockholm den 25 januari 1984

PER UNCKEL (m)

LARS AHLMARK (m)

GÖRAN ALLMÉR (m)

OLLE AULIN (m)

ANN CATHRINE HAGLUND (m)

BIRGER HAGÅRD (m)

GUNNAR HÖKMARK (m)

RUNE RYDÉN (m)

BIRGITTA RYDLE (m)

